

บทที่ 2

ลักษณะการดำเนินธุรกิจของกิจการขายรถยนต์

การให้เช่าซื้อเริ่มนิยมแพร่หลายในเชิงธุรกิจ เพราะสามารถตอบสนองความต้องการของผู้บริโภคได้อย่างเต็มที่ กล่าวคือผู้ที่ต้องการจะได้สินค้าบางชนิด แต่ไม่มีกำลังทรัพย์พอที่จะชำระราคาสินค้าดังกล่าวได้ทันทีจึงจำเป็นต้องหาวิธีผ่อนชำระราคา ซึ่งอาจจะทำในรูปของสัญญาซื้อขายผ่อนส่ง แต่สัญญานี้มีข้อบกพร่องอยู่ตรงที่ว่า หากไม่มีการตกลงเงื่อนไขการโอนกรรมสิทธิ์ไว้เป็นอย่างอื่นแล้ว กรรมสิทธิ์ในสินค้าย่อมโอนไปยังผู้ซื้อทันที เจ้าของสินค้าอาจตกอยู่ในภาวะที่เสียเปรียบ ไม่มีอะไรที่จะต่อรองบังคับให้ผู้เช่าซื้อผ่อนส่งชำระราคาจนครบได้ แต่ถ้าหากกระทำในรูปสัญญาเช่าซื้อแล้วก็มีผลให้ผู้เช่าซื้อได้รับประโยชน์ คือได้รับสินค้าที่เช่าซื้อไปใช้ทันทีโดยที่เจ้าของสินค้าผู้ให้เช่าซื้อก็ยังมีส่วนสำคัญในการที่จะได้รับชำระราคา เพราะกรรมสิทธิ์ในสินค้าที่ให้เช่าซื้อยังไม่โอนไปยังผู้เช่าซื้อจนกว่าผู้ให้เช่าซื้อจะได้รับชำระราคาจนครบถ้วนแล้ว นอกจากนี้การเช่าซื้อยังช่วยระบายสินค้าให้ออกจำหน่ายให้มากยิ่งขึ้นด้วย

อย่างไรก็ดี การที่เจ้าของสินค้าหรือผู้มาติดต่อ (The Dealer) จะให้ผู้เช่าซื้อเช่าซื้อโดยตรงจากตนแล้ว อาจก่อให้เกิดปัญหาขึ้นแม้ว่าผู้ให้เช่าซื้อยังคงมีกรรมสิทธิ์ในสินค้าที่เช่าซื้อก็ตาม แต่ถ้าหากผู้เช่าซื้อผิดนัดไม่ชำระราคาแล้วก็จะเกิดปัญหายุ่งยากในการติดตามสินค้าที่เช่าซื้อคืนมา เพราะเจ้าของสินค้าหรือผู้มาติดต่อที่เป็นผู้ให้เช่าซื้อนั้นบางรายเป็นผู้ค้ารายย่อย ไม่มีกำลังพอที่จะติดตามเอาสินค้าคืนมาได้ ดังนั้นเพื่อขจัดปัญหาดังกล่าว จึงได้มีการจัดหาบุคคลที่สามเข้ามาเกี่ยวข้องซึ่งโดยปกติได้แก่ บริษัทการเงิน โดยบริษัทการเงินนี้จะซื้อสินค้าจากเจ้าของหรือผู้มาติดต่อจากนั้นก็จะนำสินค้านั้นออกให้ลูกค้าเช่าซื้อ ในกรณีนี้เจ้าของสินค้าหรือผู้มาติดต่อก็จะได้รับเงินค่าสินค้าจากบริษัทการเงิน และบริษัทการเงินก็จะได้หลักประกันทางด้านสินค้าที่แน่นอนจากการทำสัญญาเช่าซื้อ โดยบริษัทการเงินจะเป็นผู้รวบรวมเงินค่าเช่าซื้อจากลูกค้าโดยตรง และสัญญาเช่าซื้อนี้ก็ทำขึ้นระหว่างลูกค้า (ผู้เช่าซื้อ) กับบริษัทการเงิน (ผู้ให้เช่าซื้อ) ตามวิธีการดังกล่าวนี้จึงมีผู้ที่เกี่ยวข้อง 3 ฝ่าย คือ ลูกค้าหรือผู้ที่จะมาเช่าซื้อ (Prospective Hirer) เจ้าของสินค้าหรือผู้มาติดต่อ (The Dealer) และบริษัทการเงิน (Financial Limited)

การให้เช่าซื้อรถยนต์แบ่งออกเป็น 2 กรณี คือ

1. กรณีเจ้าของสินค้าเป็นผู้ให้เช่าซื้อ
2. กรณีบริษัทการเงินเป็นผู้ให้เช่าซื้อ

การให้เช่าซื้อรถยนต์กรณีเจ้าของสินค้าเป็นผู้ให้เช่าซื้อ

การให้เช่าซื้อรถยนต์กรณีเจ้าของสินค้าเป็นผู้ให้เช่าซื้อ มีขั้นตอน ดังนี้

1. เมื่อลูกค้าหรือผู้ที่มาขอเช่าซื้อ ขอเช่าซื้อรถยนต์ ต้องทำหลักฐานแบบยื่นคำขอเช่าซื้อ โดยจะมีข้อมูล ดังนี้ (ภาคผนวก ข หน้า 133-135)

1.1 รายละเอียดรถยนต์ที่ขอเช่าซื้อ โดยต้องระบุว่าเป็นรถยนต์แบบนั่งหรือรถยนต์บรรทุก เครื่องยนต์เป็นเบนซินหรือดีเซล ยี่ห้อ แบบ รุ่นปี สี จำนวนซีซี น้ำหนัก เลขรถยนต์ เลขเครื่องยนต์

1.2 การชำระค่าเช่าซื้อ โดยต้องระบุ มูลค่าเช่าซื้อ จำนวนงวดที่ขอผ่อนชำระ วันที่ขอชำระค่างวด

1.3 ประวัติของผู้ขอเช่าซื้อ โดยต้องระบุที่อยู่ อาชีพ รายได้ สถานะภาพสมรส และของกลุ่มสมรส (ถ้ามี) โดยจะใช้ผู้ค้ำประกัน 2 คน

1.4 ประวัติของผู้ค้ำประกัน โดยต้องระบุที่อยู่ อาชีพ รายได้ สถานะภาพสมรส และของกลุ่มสมรส (ถ้ามี)

1.5 ลงลายมือชื่อของผู้ขอเช่าซื้อ ผู้ค้ำประกัน และของกลุ่มสมรส (ถ้ามี) โดยแบบคำขอเช่าซื้อต้องแนบหลักฐาน ของผู้ขอเช่าซื้อ และผู้ค้ำประกัน คือ

- (ก) สำเนาบัตรประชาชน พร้อมรับรองสำเนา
- (ข) สำเนาทะเบียนบ้าน พร้อมรับรองสำเนา
- (ค) หลักฐานแสดงฐานะการเงิน เช่น หนังสือรับรองเงินเดือน หรือใบรับรองยอดการฝากเงินที่ธนาคาร
- (ง) แผนที่ของที่อยู่ปัจจุบันและของที่ทำงาน ทั้งของผู้ขอเช่าซื้อและผู้ค้ำประกัน

จากนั้นเจ้าหน้าที่สินเชื่อของบริษัทจะทำการตรวจสินเชื่อ โดยดูว่าลูกค้ามีความสามารถในการหารายได้มาจ่ายชำระเงินค่างวดที่ระบุไว้หรือไม่ ถ้าตรวจสอบแล้วพบว่าผู้ขอเช่าซื้อ มีความสามารถในการชำระค่างวดก็จะอนุมัติสินเชื่อ (กรณีลูกค้าจ่ายเงินดาวน์เริ่มแรกเกินร้อยละ 50 ไม่ต้องมีผู้ค้ำประกันก็ได้)

2. การทำสัญญาเช่าซื้อ จะนำข้อความตามแบบคำขอมารอกลงในสัญญาเช่าซื้อแล้วให้ ผู้เช่าซื้อ และผู้ค้าประกันลงนาม (ภาคผนวก ข หน้า 136-144)

โดยปกติผู้ให้เช่าซื้อจะได้รับเงินค่าง่อน ส่วนมูลค่าที่เหลือถึงขอเช่าซื้อ และผู้ให้เช่าซื้อ จะคิดดอกเบี้ยจากมูลค่าที่เหลือ เช่น ตัวอย่างที่ 1 รถยนต์ราคา 700,000 บาท ลูกค้าจ่ายเงินค่างกับผู้ ขายจำนวน 200,000 บาท ที่เหลือมูลค่า 500,000 บาท ก็จะมาทำการเช่าซื้อกับบริษัทผู้ให้เช่าซื้อ บริษัทผู้ให้เช่าซื้อจะคิดดอกเบี้ยบวกเงินต้นเข้าไปแล้วหารจำนวนงวดที่ผ่อนชำระ

3. การคิดดอกเบี้ย มี 2 วิธี

3.1. วิธีตารางเงินรายปี (Annuity) ใช้ในกรณีเป็นการให้เช่าซื้อระยะยาวจะคิด ดอกเบี้ยจากยอดเงินที่ค้างชำระอยู่ จำนวนเงินที่ผ่อนชำระในแต่ละงวดจะเท่ากัน ซึ่งคำนวณ โดยเปิด ตาราง มูลค่าปัจจุบัน (Present Value)

ตัวอย่างที่ 1 บริษัท ก จำกัด ขายสินค้าในราคา 900,000 บาท ราคาทุน 540,000 บาท ทำ สัญญาเมื่อวันที่ 1 มกราคม 2544 ได้วางเงินค่างจำนวน 270,000 บาท ที่เหลือผ่อนชำระในระยะ เวลา 10 ปี โดยจ่ายทุก ๆ สิ้นปี คิดดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ 8 ต่อปี

คำนวณจำนวนเงินที่ต้องผ่อนชำระในแต่ละงวด

ขายสินทรัพย์	900,000 บาท
หัก เงินค่าง	<u>270,000 บาท</u>
เงินต้นที่ต้องผ่อน	<u>630,000 บาท</u>

ตารางที่ 1 แสดงการผ่อนชำระค่างวดพร้อมดอกเบี้ยในแต่ละปี

ช่องที่ 1 วันสิ้นงวด	ช่องที่ 2 เงินงวด	ช่องที่ 3 ชำระดอกเบี้ย	ช่องที่ 4 ชำระเงินต้น	ช่องที่ 5 เงินต้นคงเหลือ
				900,000
1 มกราคม 2544	270,000	-	270,000	630,000
31 ธันวาคม 2545	93,890	50,400	43,490	586,510
31 ธันวาคม 2546	93,890	46,921	46,969	539,541
31 ธันวาคม 2547	93,890	43,163	50,727	488,814
31 ธันวาคม 2548	93,890	39,105	54,785	434,029
31 ธันวาคม 2549	93,890	34,722	59,168	374,862
31 ธันวาคม 2550	93,890	29,989	63,901	310,960
31 ธันวาคม 2551	93,890	24,877	69,013	241,947
31 ธันวาคม 2552	93,890	19,356	74,534	167,413
31 ธันวาคม 2553	93,890	13,393	80,467	86,916
31 ธันวาคม 2554	93,890	6,974	86,916	0
	1,208,900	308,900	900,000	-

โดยช่องต่าง ๆ ในตารางอธิบายได้ดังนี้

ช่องที่ 1 กำหนดระยะเวลาของการผ่อนชำระ

ช่องที่ 2 เงินงวดที่ลูกค้าต้องจ่ายชำระในแต่ละปี หาได้จาก $630,000/6.71 = 93,890$ บาท
6.71 คือ ค่าที่ได้จากการเปิดตารางมูลค่าปัจจุบัน (Present Value) เมื่ออัตราผลตอบแทนเท่ากับ 8% ระยะ เวลา 10 ปี

ช่องที่ 3 จำนวนโดยใช้อัตราดอกเบี้ย 8% คูณช่องที่ 5 เงินต้นคงเหลือของแต่ละปี ก็จะได้จำนวนดอกเบี้ยที่ต้องจ่ายชำระในแต่ละงวด

ช่องที่ 4 นำจำนวนค้างงวดในช่องที่ 2 หักด้วยดอกเบี้ยจ่ายชำระในช่องที่ 3 ผลลัพธ์ที่ได้คือจำนวนเงินที่จ่ายชำระเงินต้น

ช่องที่ 5 นำจำนวนเงินต้นคงเหลืองวดก่อน หัก จำนวนเงินที่จ่ายชำระเงินต้น (ช่องที่ 4) ผลลัพธ์คือเงินต้นคงเหลือ

สำหรับดอกเบี้ยจ่ายชำระในงวดสุดท้าย จำนวนได้จากผลต่างระหว่างเงินงวด กับเงินต้นที่ต้องชำระ

ตารางที่ 2 แสดงมูลค่าปัจจุบัน (Present Value)

งวด	1%	2%	3%	4%	5%	6%	7%	8%	9%	10%
1	0.990	0.980	0.971	0.962	0.952	0.943	0.935	0.926	0.917	0.909
2	1.970	1.942	1.913	1.886	1.859	1.833	1.808	1.783	1.759	1.736
3	2.941	2.884	2.829	2.775	2.723	2.673	2.624	2.577	2.531	2.487
4	3.902	3.808	3.717	3.630	3.546	3.465	3.387	3.312	3.240	3.170
5	4.853	4.713	4.580	4.452	4.329	4.212	4.100	3.993	3.890	3.791
6	5.795	5.601	5.417	5.242	5.076	4.917	4.767	4.623	4.486	4.355
7	6.728	6.472	6.230	6.002	5.786	5.582	5.389	5.206	5.033	4.868
8	7.652	7.325	7.020	6.733	6.463	6.210	5.971	5.747	5.535	5.335
9	8.566	8.162	7.786	7.435	7.108	6.802	6.515	6.247	5.995	5.759
10	9.471	8.983	8.530	8.111	7.722	7.360	7.024	6.710	6.418	6.145

3.2. วิธีผลรวมจำนวนตัวเลข (Sum of the Digits) ใช้ในกรณีที่เป็นการเช่าซื้อระยะสั้น จะคิดดอกเบี้ยจากเงินต้นในอัตราที่ตกลงกันตามระยะเวลาที่ผ่อนชำระ จำนวนเงินที่ต้องชำระในแต่ละงวด หาได้จากการนำเงินต้นค้างชำระรวมกับดอกเบี้ยแล้วหารด้วยจำนวนงวดที่ต้องจ่ายชำระ ผลลัพธ์คือจำนวนเงินที่ต้องจ่ายชำระเท่ากันทุก ๆ งวด สำหรับดอกเบี้ยของแต่ละงวดให้คำนวณโดยใช้วิธีผลรวมจำนวนตัวเลข

ตัวอย่างที่ 2 บริษัท ข จำกัด ขายรถยนต์ 1 คันราคา 500,000 บาท ราคาทุน 450,000 บาท วันที่ 1 มกราคม 2544 วางเงินคาวน 150,000 บาท ที่เหลือผ่อนชำระ 24 งวด อัตราดอกเบี้ยร้อยละ 15 ต่อปี

รายละเอียดการคำนวณ

เงินต้นคงค้างสุทธิ (500,000 – 150,000)	450,000 บาท
ดอกเบี้ยทั้งหมด (450,000*ร้อยละ15*2 ปี)	135,000 บาท
จำนวนเงินที่ต้องผ่อนชำระ	585,000 บาท
เงินค่างวดที่ต้องจ่ายในแต่ละงวด (585,000/24)	24,375 บาท

ตารางที่ 3 แสดงการผ่อนชำระเงินค่างวดพร้อมดอกเบี้ยในแต่ละงวด

ช่องที่ 1 งวด	ช่องที่ 2 เงินงวด	ช่องที่ 3 ดอกเบี้ย	ช่องที่ 4 เงินต้น	ช่องที่ 5 คงเหลือ
				500,000
ณ วันเข้าซื้อ	150,000		150,000	450,000
1	24,375	10,800	13,575	450,000
2	24,375	10,350	14,025	436,425
3	24,375	9,900	14,475	422,400
4	24,375	9,450	14,925	407,925
5	24,375	9,000	15,375	393,000
6	24,375	8,550	15,825	377,625
7	24,375	8,100	16,275	361,800
8	24,375	7,650	16,725	345,525
9	24,375	7,200	17,175	328,800
10	24,375	6,750	17,625	311,625
11	24,375	6,300	18,075	294,000
12	24,375	5,850	18,525	275,925
13	24,375	5,400	18,975	238,425
14	24,375	4,950	19,425	219,000
15	24,375	4,500	19,875	199,125
16	24,375	4,050	20,325	178,800
17	24,375	3,600	20,775	158,025
18	24,375	3,150	21,225	136,800
19	24,375	2,700	21,675	115,125
20	24,375	2,250	22,125	93,000
21	24,375	1,800	22,575	70,425
22	24,375	1,350	23,025	47,400
23	24,375	900	23,475	23,925
24	24,375	450	23,925	0
	720,000	135,000	500,000	

โดยช่องต่าง ๆ ในตารางอธิบายได้ดังนี้

ช่องที่ 1 กำหนดระยะเวลาการผ่อนชำระ

ช่องที่ 2 ต้องคำนวณหาดอกเบี้ยที่จ่ายชำระทั้งสิ้น โดยนำเงินต้นค้างชำระ คูณอัตราดอกเบี้ย ร้อยละ 15 คูณด้วยจำนวน 2 ปี จะได้ผลลัพธ์ดอกเบี้ยจ่ายทั้งสิ้น จำนวน 135,000 บาท นำไปบวก กับเงินต้นค้างชำระ จำนวน 450,000 บาท ผลลัพธ์คือ จำนวนเงินที่ต้องผ่อนชำระทั้งสิ้นจำนวน 585,000 บาท หากด้วยจำนวนงวดที่ต้องการผ่อนชำระ 24 งวด จะได้เงินงวดที่ผ่อนชำระเท่ากันทุก งวดจำนวน 24,375 บาท

ช่องที่ 3 ดอกเบี้ยจ่ายชำระในแต่ละงวดคำนวณได้จาก

$$\text{ผลรวมจำนวนตัวเลข } 24 + 23 + 22 + \dots + 1$$

หรือแทนค่าสูตร $N(N+1)/2$ ในที่นี้ N คือจำนวนงวด

$$= 24(24+1)/2 = 300$$

ดอกเบี้ยจ่ายในแต่ละงวด

$$\text{สิ้นงวดที่ 1} \quad 135,000 * 24/300 = 10,800$$

$$\text{สิ้นงวดที่ 2} \quad 135,000 * 23/300 = 10,350$$

$$\text{สิ้นงวดที่ 3} \quad 135,000 * 22/300 = 9,900$$

ฯลฯ

$$\text{สิ้นงวดที่ 24} \quad 135,000 * 1/300 = 450$$

ช่องที่ 4 นำเงินงวดที่ผ่อนชำระในแต่ละงวด (ช่องที่ 2) หัก ดอกเบี้ยรับชำระในแต่ละงวด (ช่องที่ 3)

ช่องที่ 5 นำเงินต้นคงเหลืองวดก่อน หัก เงินต้นที่ชำระแต่ละงวด (ช่องที่ 4)

4. การชำระค่างวด

กรณีชำระค่างวดก่อนกำหนดจะไม่มีส่วนลด ส่วนกรณีชำระค่างวดเลยกำหนด ลูกค้าผู้เช่า จะเสียเงินค่าปรับที่ชำระล่าช้า ในทางปฏิบัติถ้าหากลูกค้าชำระค่างวดหลังกำหนดไม่เกิน 10 วัน จะไม่คิดค่าปรับ

5. การขอปิดบัญชีก่อนกำหนด

กรณีที่ลูกค้าผู้เช่าขอปิดบัญชีก่อนครบกำหนดตามสัญญาเช่าชื่อ บริษัทผู้ให้เช่าจะให้ ส่วนลด โดยมีสูตรการคิดอัตราส่วนลดคือ

$$\text{อัตราส่วนลด} = \text{ดอกเบี้ยทั้งหมด} * x(x+1)/y(y+1)$$

x คือจำนวนงวดที่ยังไม่ถึงกำหนดชำระ (คือจำนวนงวดที่เหลือ)

y คือจำนวนงวดที่จะต้องชำระ (คือจำนวนงวดตามสัญญาเช่าชื่อทั้งหมด)

จากตัวอย่างที่ 1 สมมติผ่อนค่างวดมาแล้ว 24 งวด และมาขอปิดบัญชี การคิดส่วนลดเป็นดังนี้

$$\begin{aligned}\text{ส่วนลด} &= 100,000 \times 24(24+1)/48(48+1) \\ &= 25,510 \text{ บาท}\end{aligned}$$

ตามพระราชบัญญัติเช่าซื้อกำหนดว่า บริษัทผู้ให้เช่าซื้อจะลดให้เท่าใดก็ได้ แต่ต้องไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 ของส่วนลดที่คำนวณได้ตามสูตรข้างต้น

6. การโอนสิทธิให้บุคคลอื่น (ภาคผนวก ข หน้า 145-146)

โดยปกติแล้วบริษัทผู้ให้เช่าซื้อจะโอนสิทธิเปลี่ยนชื่อลูกค้ำผู้เช่าซื้อเท่านั้น และต้องทำสัญญาใหม่ ซึ่งจำนวนงวดที่เหลือและจำนวนเงินค่างวดยังคงเดิมไม่เปลี่ยนแปลง (ถึงแม้ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ให้ทำได้ แต่ผู้ให้เช่าซื้อจะไม่ทำ)

บริษัทผู้ให้เช่าซื้อจะคิดค่าธรรมเนียมการโอนสิทธิ ซึ่งไม่มีอัตรากำหนดไว้แน่นอน และผู้จ่ายค่าธรรมเนียมก็แล้วแต่ลูกค้ำผู้เช่าซื้อรายเดิมกับรายใหม่จะตกลงกันเอง และบริษัทผู้ให้เช่าซื้อจะให้ทำสัญญาโอนสิทธิสัญญาเช่าซื้อด้วย

7. กรณียึดรถ

ในกรณีที่ลูกค้ำผู้เช่าซื้อไม่ชำระเงินค่างวด และผู้ให้เช่าซื้อเรียกทรัพย์สินคืน ผู้ให้เช่าซื้อจะต้องบันทึกบัญชีโดยโอนยอดคงเหลือสุทธิของบัญชีลูกหนี้เช่าซื้อ โดยหักดอกเบี้ยเช่าซื้อหรือการตัดบัญชีสำหรับผู้เช่าซื้อรายนั้น ไปแสดงในบัญชีสินทรัพย์รอการขาย

8. กรณีขายรถยึด

การขายรถยึดมี 2 กรณี

8.1. ยึดเพื่อเปลี่ยนสัญญา เป็นการประนอมหนี้กับลูกค้ำรายเดิม

8.1.1. บริษัทฟ้องร้องต่อศาล โดยคดีถึงที่สุดแล้ว ศาลให้จำเลยชดใช้โดยการทำสัญญาผ่อนชำระ กรณีนี้บริษัทมักจะขาดทุน เพราะต้องจัดทำสัญญาผ่อนชำระตามมูลค่าหนี้ที่ศาลพิพากษาแล้ว

8.1.2. บริษัทสามารถตกลงกับลูกหนี้ได้ โดยลูกหนี้ขอผ่อนชำระต่อ ก็จะต้องทำสัญญาใหม่ หากบริษัททำการยึดเพื่อบอกเลิกสัญญา (กรณีในตอนแรกคาดว่าลูกค้ำจะไม่สามารถผ่อนชำระต่อได้ แต่ลูกค้ำมาขอประนอมหนี้ด้วยตนเอง)

8.1.3. หากบริษัททำการยึดรถกรณี ลูกค้ำค้างชำระค่างวดเกิน 3 งวด แล้ว และลูกค้ำมาขอผ่อนชำระต่อ ก็จะเก็บค่าเบี้ยปรับค่างวดที่ค้างชำระ

8.2. กรณีรถที่ยึดขาด (บอกเลิกสัญญา) และมีลูกค้ำรายใหม่สนใจที่จะซื้อ ก็ถือว่าเป็นการทำสัญญาขายใหม่

9. การทำประกันภัย

บริษัทผู้ให้เช่าซื้อ จะบังคับผู้เช่าซื้อทำประกันภัยประเภทที่ 1 ซึ่งปกติจะบังคับปีแรกเท่านั้น โดยเป็นการประกันวินาศภัยของตัวรถเท่านั้น โดยผู้รับผลประโยชน์คือบริษัทผู้ให้เช่าซื้อ ซึ่งการทำประกันภัยนี้บางบริษัทอาจมีการบังคับให้ทำประกันภัยผ่านผู้ให้เช่าซื้อ ซึ่งบริษัทผู้ให้เช่าซื้อ จะได้รับส่วนลดเป็นรายได้ นอกเหนือจากรายได้ค่าดอกเบี้ยตามสัญญาเช่าซื้อ

เมื่อผู้เช่าซื้อชำระเงินค่างวดครบแล้วทุกงวดตามสัญญาแล้ว กรรมสิทธิ์ในสินค้าตามสัญญาเช่าซื้อจะโอนเป็นของผู้เช่าซื้อทันที ในกรณีที่จะต้องมีการโอนกันทางทะเบียน จะต้องเป็นหน้าที่ของผู้ให้เช่าซื้อที่จะต้องจัดการ โอนให้แก่ผู้เช่าซื้อให้เรียบร้อย

ตัวอย่าง การบันทึกบัญชี จากตัวอย่างที่ 2

1. ณ วันทำสัญญาเช่าซื้อ และมีการวางเงินค่างวดประมาณ 25% - 30%

เดบิต	เงินสด	150,000	
	ลูกหนี้ตามสัญญาเช่าซื้อ	485,000	
	เครดิต ขาย		500,000
	ดอกผลเช่าซื้อรอดตัดบัญชี		135,000
	บันทึกต้นทุนขาย		
เดบิต	ต้นทุนขาย	450,000	
	เครดิต รถยนต์ (สินค้า)		450,000

2. วันชำระค่างวด

เดบิต	เงินสด/เงินฝากธนาคาร	24,375	
	เครดิต ลูกหนี้ตามสัญญาเช่าซื้อ		24,375
	การรับรู้รายได้		
เดบิต	ดอกผลเช่าซื้อรอดตัดบัญชี	10,800	
	เครดิต ดอกผลเช่าซื้อ		10,800

3. กรณีลูกค้าปิดบัญชีก่อนกำหนด

เดบิต	เงินสด/เงินฝากธนาคาร	xxx	
	ส่วนลดจ่าย		xxx
	เครดิต ลูกหนี้เช่าซื้อ		xxx
	การรับรู้รายได้		
เดบิต	ดอกผลเช่าซื้อรอดตัดบัญชี	xxx	
	เครดิต ดอกผลเช่าซื้อ		xxx

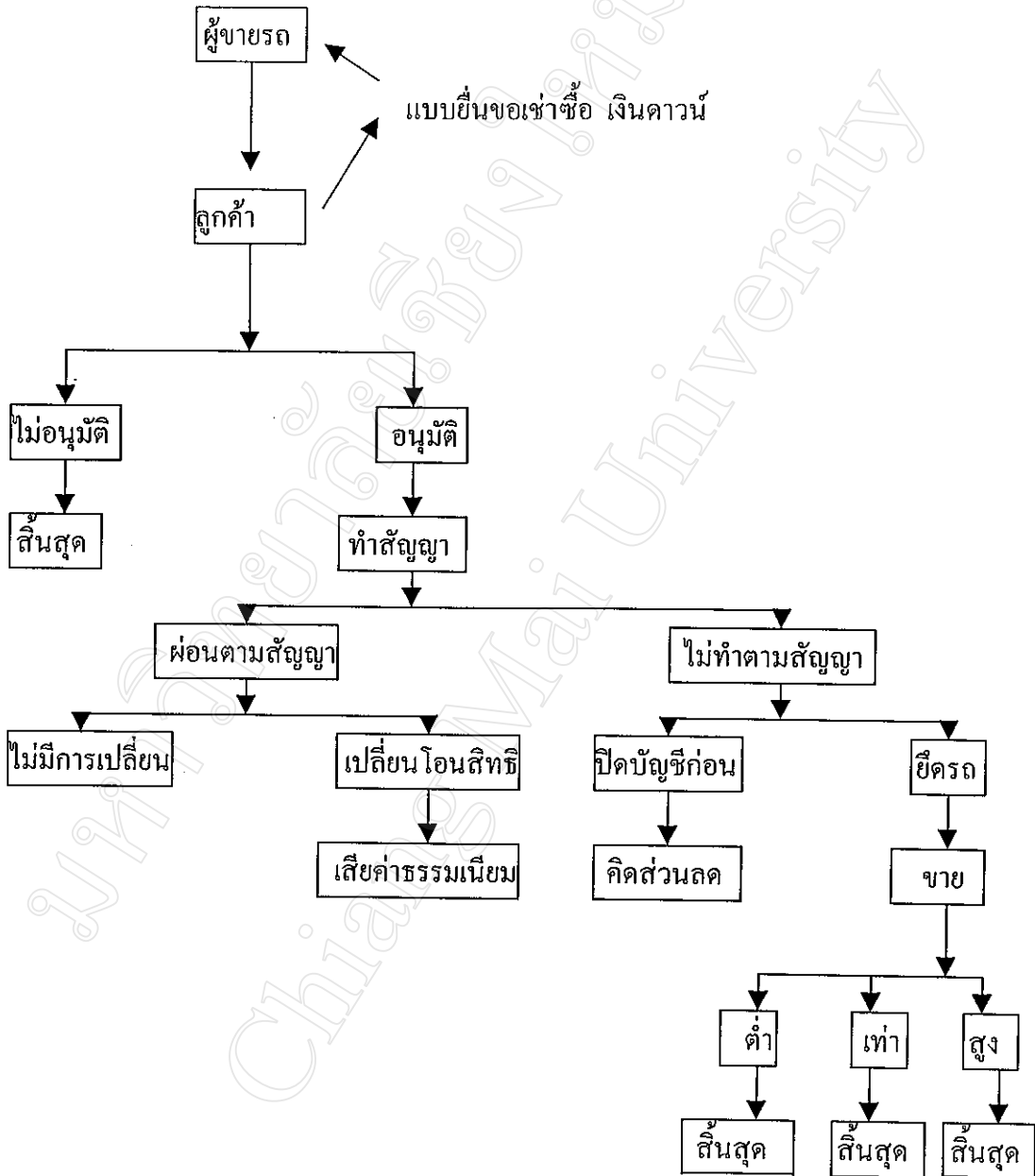
4. กรณียึดรถ

เดบิต	ดอกผลเช่าซื้อรถตัดบัญชี	xxx	
	ทรัพย์สินรอการขาย	xxx	
	เครดิต ลูกหนี้เช่าซื้อ		xxx

5. กรณีขายรถยึด

เดบิต	เงินสด (เงินค่าน)	xxx	
	ลูกหนี้เช่าซื้อ	xxx	
	เครดิต ขาย - รถยึด		xxx
	ดอกผลเช่าซื้อรถตัดบัญชี - รถยึด		xxx
บันทึกต้นทุน			
เดบิต	ต้นทุนขาย - รถยึด	xxx	
	เครดิต ทรัพย์สินรอการขาย		xxx

การดำเนินการให้เข้าชื่อของเจ้าของสินค้าแสดงขั้นตอนรายละเอียด ตามรูปที่ 1

รูปที่ 1 แผนผังขั้นตอนการให้เข้าชื่อของผู้ขายรถยนต์

การให้เข้าซื้อกรณีบริษัทการเงินเป็นผู้ให้เข้าซื้อ (จากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการให้เข้าซื้อรถยนต์)⁵ มีขั้นตอน ดังนี้

1. เมื่อลูกค้าหรือผู้ที่จะมาขอเช่าซื้อ ขอเช่าซื้อรถยนต์ ต้องทำหลักฐานแบบยื่นคำขอเช่าซื้อ โดยจะมีข้อมูลดังนี้ (ภาคผนวก ข หน้า 133-135)

1.1 รายละเอียดรถยนต์ที่ขอเช่าซื้อ โดยต้องระบุว่าเป็นรถยนต์นั่งหรือรถยนต์ บรรทุกเครื่องยนต์เป็นเบนซินหรือดีเซล ยี่ห้อ แบบ รุ่นปี สี จำนวนซีซี น้ำหนัก เลขรถยนต์ เลขเครื่องยนต์

1.2 การชำระค่าเช่าซื้อ โดยต้องระบุ มูลค่าเช่าซื้อ จำนวนงวดที่ขอผ่อนชำระ วันที่ที่ขอชำระค่างวด

1.3 ประวัติของผู้ขอเช่าซื้อ โดยต้องระบุที่อยู่ อาชีพ รายได้ สถานะภาพสมรส และของกลุ่มสมรส (ถ้ามี)

1.4 ประวัติของผู้ขอค้ำประกัน โดยต้องระบุที่อยู่ อาชีพ รายได้ สถานะภาพสมรส และของกลุ่มสมรส (ถ้ามี)

1.5 ลงลายมือชื่อของผู้ขอเช่าซื้อ ผู้ขอค้ำประกัน และของกลุ่มสมรส (ถ้ามี) โดยแบบคำขอเช่าซื้อต้องแนบหลักฐาน ของผู้ขอเช่าซื้อ และผู้ขอค้ำประกัน คือ

- (ก) สำเนาบัตรประชาชน พร้อมรับรองสำเนา
- (ข) สำเนาทะเบียนบ้าน พร้อมรับรองสำเนา
- (ค) หลักฐานแสดงฐานะการเงิน เช่น หนังสือรับรองเงินเดือน หรือใบรับรองยอดการฝากเงินที่ธนาคาร
- (ง) แผนที่ของที่อยู่ปัจจุบันและของที่ทำงาน ทั้งของผู้ขอเช่าซื้อและผู้ขอค้ำประกัน

จากนั้นเจ้าหน้าที่สินเชื่อของบริษัทจะทำการตรวจสอบสินเชื่อ โดยดูว่าลูกค้ามีความสามารถในการหารายได้มาจ่ายชำระเงินค่างวดที่ระบุไว้หรือไม่ ถ้าตรวจสอบดูแล้วพบว่าผู้ขอเช่าซื้อที่มีความสามารถในการชำระค่างวดก็จะอนุมัติสินเชื่อ (กรณีลูกค้าจ่ายเงินดาวน์เริ่มแรกเกินร้อยละ 50 ไม่ต้องมีผู้ค้ำประกันก็ได้)

2. การทำสัญญาเช่าซื้อ จะนำข้อความตามแบบคำขอมากรอกลงในสัญญาเช่าซื้อแล้วให้ผู้เช่าซื้อ และผู้ค้ำประกันลงนาม (ภาคผนวก ข หน้า 136-144)

⁵ สุรัชย์ บุญวิวัฒนาการ ผู้จัดการสาขาเชียงใหม่ บริษัท สยามพาณิชย์ลิสซิ่ง จำกัด (มหาชน)

โดยปกติผู้ขายรถยนต์จะได้รับเงินค่างวดไปก่อน ส่วนมูลค่าที่เหลือถึงขอเช่าซื้อ และผู้ให้เช่าซื้อจะคิดดอกเบี้ยจากมูลค่าที่เหลือ เช่น ตัวอย่างที่ 1 รถยนต์ราคา 700,000 บาท ลูกค้าจ่ายเงินค่างวดกับผู้ขายจำนวน 200,000 บาท ที่เหลือมูลค่า 500,000 บาท ก็จะมาทำการเช่าซื้อกับบริษัทผู้ให้เช่าซื้อ บริษัทผู้ให้เช่าซื้อจะคิดดอกเบี้ยบวกเงินต้นเข้าไปแล้วหารจำนวนงวดที่ขอผ่อนชำระ

3. การคิดดอกเบี้ย บริษัทผู้ให้เช่าซื้อจะคิดดอกเบี้ยในอัตราคงที่ (Flat Rate) โดยมีสูตรสำเร็จในการคำนวณคือ ดอกเบี้ยรับ = เงินต้น x ปี x ดอกเบี้ย/100

จากตัวอย่างที่ 1 สมมติว่าผ่อน 4 ปี อัตราดอกเบี้ยร้อยละ 5

$$\begin{aligned}\text{ดอกเบี้ย} &= 500,000 \times 4 \times 5/100 \\ &= 100,000 \text{ บาท}\end{aligned}$$

$$\begin{aligned}\text{เงินทั้งหมดที่ต้องเช่าซื้อ} &= \text{เงินต้น} + \text{ดอกเบี้ย} \\ &= 500,000 + 100,000 \\ &= 600,000 \text{ บาท}\end{aligned}$$

$$\begin{aligned}\text{ค่างวดแต่ละงวด} &= 600,000/48 \\ &= 12,500 \text{ บาทต่อเดือน}\end{aligned}$$

โดยอัตราดอกเบี้ยที่บริษัทผู้ให้เช่าซื้อคิดขึ้นอยู่กับ จำนวนงวดที่ขอผ่อน และอัตราดอกเบี้ยในท้องตลาด

4. การชำระค่างวด

กรณีชำระค่างวดก่อนกำหนดจะไม่มีส่วนลด ส่วนกรณีชำระค่างวดเลยกำหนด ลูกค้าผู้เช่าซื้อจะเสียเงินค่าปรับที่ชำระล่าช้า ในทางปฏิบัติถ้าหากลูกค้าชำระค่างวดหลังกำหนดไม่เกิน 10 วัน จะไม่คิดค่าปรับ

5. การขอปิดบัญชีก่อนกำหนด

กรณีที่ลูกค้าผู้เช่าซื้อขอปิดบัญชีก่อนครบกำหนดตามสัญญาเช่าซื้อ บริษัทผู้ให้เช่าซื้อจะให้ส่วนลด โดยมีสูตรการคิดอัตราส่วนลดคือ

$$\text{อัตราส่วนลด} = \text{ดอกเบี้ยทั้งหมด} \times x(x+1)/y(y+1)$$

x คือจำนวนงวดที่ยังไม่ถึงกำหนดชำระ (คือจำนวนงวดที่เหลือ)

y คือจำนวนงวดที่จะต้องชำระ (คือจำนวนงวดตามสัญญาเช่าซื้อทั้งหมด)

จากตัวอย่างที่ 1 สมมติผ่อนค่างวดมาแล้ว 24 งวด และมาขอปิดบัญชี การคิดส่วนลดเป็นดังนี้

$$\begin{aligned}\text{ส่วนลด} &= 100,000 \times 24(24+1)/48(48+1) \\ &= 25,510 \text{ บาท}\end{aligned}$$

ตามพระราชบัญญัติเช่าซื้อกำหนดว่า บริษัทผู้ให้เช่าซื้อจะลดให้เท่าใดก็ได้ แต่ต้องไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 ของส่วนลดที่คำนวณได้ตามสูตรข้างต้น

6. การโอนสิทธิให้บุคคลอื่น (ภาคผนวก ข หน้า 145-146)

โดยปกติแล้วบริษัทผู้ให้เช่าซื้อจะโอนสิทธิเปลี่ยนตัวซื้อค่าผู้เช่าซื้อเท่านั้น และต้องทำสัญญาใหม่ ซึ่งจำนวนงวดที่เหลือและจำนวนเงินค้างงวดยังคงเดิมไม่เปลี่ยนแปลง (ถึงแม้ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ให้ทำได้ แต่ผู้ให้เช่าซื้อจะไม่ทำ)

บริษัทผู้ให้เช่าซื้อจะคิดค่าธรรมเนียมการโอนสิทธิ ซึ่งไม่มีอัตรากำหนดไว้แน่นอน และผู้จ่ายค่าธรรมเนียมก็แล้วแต่ลูกค้าผู้เช่าซื้อรายเดิมกับรายใหม่จะตกลงกันเอง และบริษัทผู้ให้เช่าซื้อจะให้ทำสัญญาโอนสิทธิสัญญาเช่าซื้อด้วย

7. กรณียึดรถ

ในกรณีที่ลูกค้าผู้เช่าซื้อไม่ชำระเงินค้างงวด และผู้ให้เช่าซื้อเรียกทรัพย์สินคืน ผู้ให้เช่าซื้อจะต้องบันทึกบัญชีโดยโอนยอดคงเหลือสุทธิของบัญชีลูกหนี้เช่าซื้อ โดยหักดอกเบี้ยเช่าซื้อและการตัดบัญชีสำหรับผู้เช่าซื้อรายนั้น ไปแสดงในบัญชีสินทรัพย์รอการขาย

8. กรณีขายรถยึด

กรณีทำการยึดรถ และทำการขายรถที่ยึดมา ต้องเป็นการขายโดยวิธีประมูลขายให้บุคคลภายนอก ซึ่งปกติบริษัทผู้ให้เช่าซื้อจะประกาศทางสื่อโฆษณาให้บุคคลภายนอกทราบ และปกติราคาที่ประมูลจะต่ำกว่ามูลค่าที่เหลือตามสัญญา ก็จะเรียกส่วนต่างเพิ่มจากลูกค้าผู้เช่าซื้อ

กรณีประมูลขายได้ราคาสูงกว่ามูลค่าที่เหลือตามสัญญา จะคืนส่วนต่างให้ลูกค้าผู้เช่าซื้อ (เดิม ก่อนที่ พ.ร.บ.เช่าซื้อจะบังคับใช้ บริษัทผู้ให้เช่าซื้อจะไม่คืนเงินที่สูงกว่ามูลค่าตามสัญญาให้ผู้เช่าซื้อ เพราะถือว่าทรัพย์สินยังเป็นของบริษัทผู้ให้เช่าซื้อ ฉะนั้นยึดคืนแล้วขายกำไรก็เป็นของบริษัทผู้ให้เช่าซื้อ บริษัทก็บันทึกเป็นกำไรของบริษัท)

9. การทำประกันภัย

บริษัทผู้ให้เช่าซื้อ จะบังคับผู้เช่าซื้อทำประกันภัยประเภทที่ 1 ซึ่งปกติจะบังคับปีแรกเท่านั้น โดยเป็นการประกันวินาศภัยของตัวรถเท่านั้น

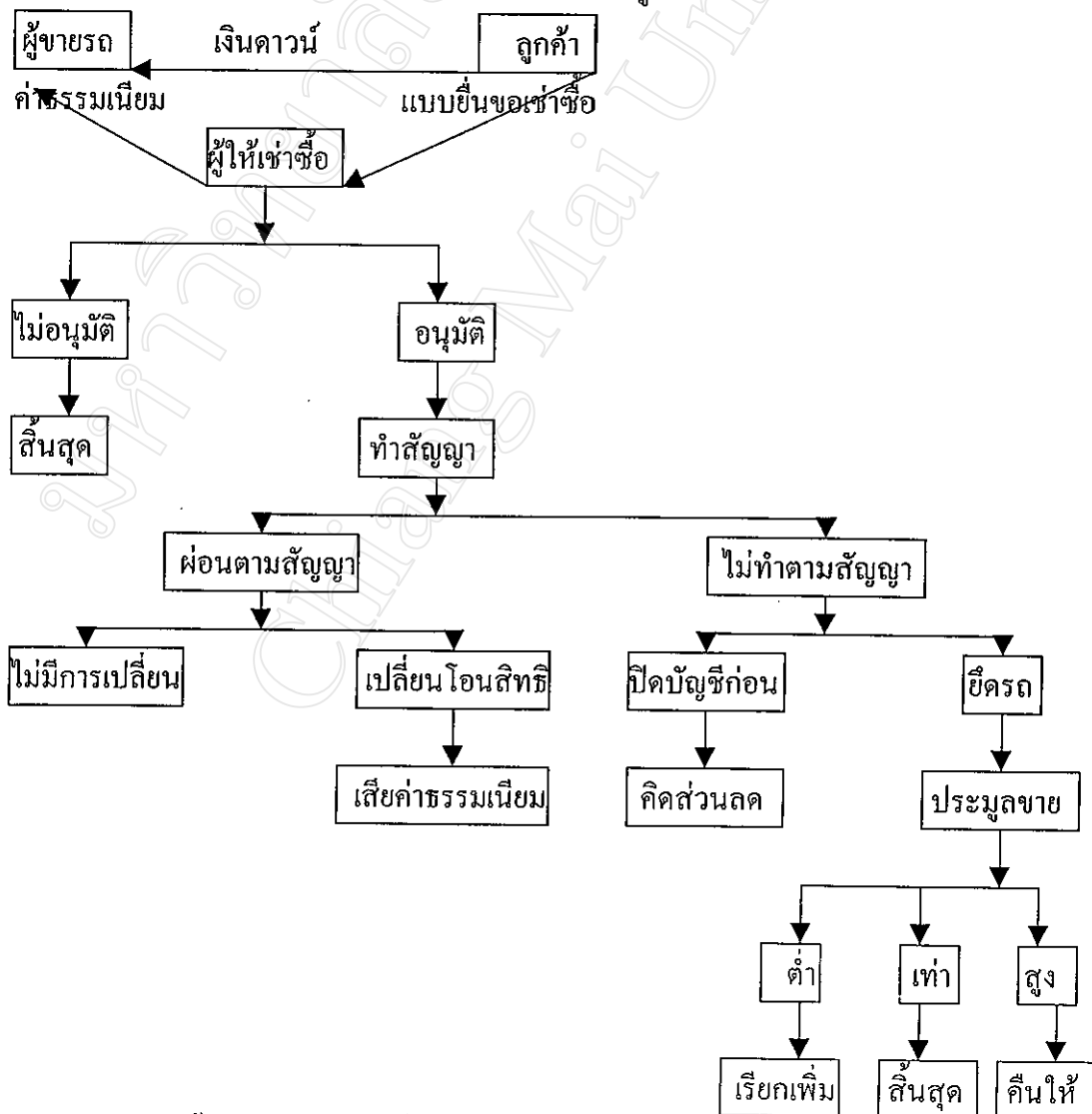
ในการทำสัญญาเช่าซื้อ ที่ลูกค้าส่งมาจากบริษัทผู้ขายรถยนต์ บริษัทผู้ให้เช่าซื้อจะเสียค่าธรรมเนียมที่หาลูกค้าเช่าซื้อให้ให้กับบริษัทผู้ขายรถยนต์ โดยถือเป็นค่าใช้จ่ายในการส่งเสริมการขาย และไม่มีอัตรากำหนดไว้แน่นอน

บริษัทผู้ให้เช่าซื้อมักจะมีพนักงานของบริษัทไว้ประจำบริษัทเจ้าของสินค้า เมื่อมีลูกค้ามาซื้อสินค้าจะทำสัญญาเช่าซื้อได้ทันทีซึ่งสัญญานี้ยังไม่ได้รับอนุมัติจนกว่าจะผ่านการตรวจสอบสินเชื่อก่อน ในบางกรณีบริษัทผู้ให้เช่าซื้ออาจทำสัญญาให้ค่านายหน้าแก่เจ้าของสินค้าในการที่จะจัด

หาสัญญาเช่าซื้อมาให้แก่บริษัทโดยปกติแล้วผู้เช่าซื้อจะจ่ายเงินล่วงหน้า (Down Payment) ไว้ก่อนประมาณร้อยละ 20-30 ส่วนที่เหลือพร้อมด้วยดอกเบี้ยจะจ่ายชำระเป็นงวด ๆ ตามระยะเวลาที่ตกลงกันไว้ในสัญญา เมื่อผู้เช่าซื้อชำระเงินค่างวดครบแล้วทุกงวดตามสัญญาแล้ว กรรมสิทธิ์ในสินค้าตามสัญญาเช่าซื้อจะโอนเป็นของผู้เช่าซื้อทันที ในกรณีที่จำเป็นต้องมีการโอนกันทางทะเบียน จะต้องเป็นหน้าที่ของผู้ให้เช่าซื้อที่จะต้องจัดการโอนให้แก่ผู้เช่าซื้อให้เรียบร้อย

นอกจากนี้แล้วบริษัทผู้ให้เช่าซื้อยังบังคับให้ผู้เช่าซื้อต้องทำประกันภัยสำหรับสินค้าที่เช่าซื้อ โดยผู้รับผลประโยชน์คือบริษัทผู้ให้เช่าซื้อ ซึ่งการทำประกันภัยนี้บางบริษัทอาจมีการบังคับให้ทำประกันภัยผ่านผู้ให้เช่าซื้อ ซึ่งบริษัทผู้ให้เช่าซื้อจะได้รับส่วนลดเป็นรายได้ นอกเหนือจากรายได้ค่าดอกเบี้ยตามสัญญาเช่าซื้อ

การดำเนินการให้เช่าซื้อแสดงขั้นตอนรายละเอียด ตามรูปที่ 2

รูปที่ 2 แผนผังขั้นตอนการให้เช่าซื้อของบริษัทการเงิน

ลักษณะสำคัญของการให้เช่าซื้อ (Hire Purchase) ⁶

1. ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ภาคผนวก ก หน้า 175)

สำหรับผู้ให้เช่าซื้อ การให้เช่าซื้อเป็นสัญญาซึ่งเจ้าของทรัพย์สินซึ่งเรียกว่า ผู้ให้เช่าซื้อ นำทรัพย์สินของตนออกให้เช่าโดยตกลงค่าเช่าซื้อเป็นงวด ๆ เมื่อครบกำหนดที่เช่าซื้อแล้วผู้ให้เช่าซื้อให้ค้ำประกันว่าจะโอนขายทรัพย์สินที่ให้เช่าซื้อหรือให้กรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินที่ให้เช่าซื้อนั้นตกเป็นของผู้เช่าซื้อ สัญญาเช่าซื้อต้องทำเป็นหนังสือเท่านั้น มิฉะนั้นจะตกเป็นโมฆะ เว้นแต่จะตกลงกันเป็นอย่างอื่น หากผู้เช่าซื้อผิดนัดไม่ชำระค่างวดเช่าซื้อทรัพย์สินจำนวน 2 งวดติดต่อกัน หรือกระทำผิดสัญญาเช่าซื้อในส่วนที่เป็นสาระสำคัญ ผู้ให้เช่าซื้อจะบอกเลิกสัญญานั้นก็ได้ โดยริบเงินค่างวดเช่าซื้อที่ได้มีการชำระมาแล้วทั้งสิ้น และยึดคืนทรัพย์สินที่ให้เช่าซื้อ (เข้าครอบครองทรัพย์สินนั้น) ในกรณีที่มีการผิดนัดชำระค่างวดเช่าซื้องวดสุดท้าย ผู้ให้เช่าซื้อจะกระทำเช่นที่กล่าวข้างต้นได้ก็ต่อเมื่อระยะเวลาในการให้เช่าซื้อผ่านพ้นไปอีกงวดหนึ่งนับจากงวดสุดท้าย

2. ในทางภาษีอากร

สำหรับผู้ให้เช่าซื้อ การให้เช่าซื้อ ถือเป็นการขายสินค้าประเภทหนึ่ง กรณีสินค้าที่ให้เช่าซื้อเป็นทรัพย์สินอย่างอื่นที่มีไซ่อสังหาริมทรัพย์ผู้ประกอบการมีหน้าที่เสียภาษีมูลค่าเพิ่ม และกรณีที่สินค้าที่ให้เช่าซื้อเป็นอสังหาริมทรัพย์ผู้ให้เช่าซื้ออาจต้องเสียภาษีธุรกิจเฉพาะ ทั้งสองกรณีดังกล่าวข้างต้นผู้ให้เช่าซื้อต้องนำรายได้จากการให้เช่าซื้อมารวมคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาหรือภาษีเงินได้นิติบุคคลแล้วแต่กรณี

สำหรับผู้เช่าซื้อ การเช่าทรัพย์สินถาวรให้ถือเอาค่าเช่าซื้อต้องชำระทั้งสิ้นเป็นมูลค่าต้นทุนของทรัพย์สิน

⁶ สุเทพ พงษ์พิทักษ์ “ การบัญชีภาษีอากรสำหรับธุรกิจให้เช่าซื้อและธุรกิจลิสซิ่ง ”, สรรพากรสาส์น (กรุงเทพฯ : ชวนพิมพ์, ปีที่ 40 ฉบับที่ 7 ประจำเดือน กรกฎาคม 2536), หน้า 48-49

3. การเปรียบเทียบระหว่างการให้เช่าซื้อกับการให้เช่าทรัพย์สิน

ตารางที่ 4 แสดงการเปรียบเทียบระหว่างการให้เช่าซื้อกับการให้เช่าทรัพย์สิน

รายการ	การให้เช่าซื้อ	การให้เช่าทรัพย์สิน
1. ชนิดของทรัพย์สิน	ส่วนใหญ่เป็นทรัพย์สินเพื่อการอุปโภคทั้งสังหาริมทรัพย์และอสังหาริมทรัพย์	ทรัพย์สินใด ๆ
2. วัตถุประสงค์	เพื่อการโอนกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินที่ให้เช่าซื้อ	เพื่อการให้บริการเช่าไปใช้สอย
3. กรรมสิทธิ์ในทรัพย์สิน	ผู้ให้เช่าซื้อต้องเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินที่ให้เช่าซื้อ	ผู้ให้เช่าไม่จำเป็นต้องเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินที่ให้เช่า
4. ระยะเวลาของสัญญา	3-5 ปี	ไม่แน่นอน
5. การบำรุงรักษา	เป็นภาระของผู้ให้เช่าซื้อ	เป็นภาระของผู้ให้เช่า
6. รูปแบบของสัญญา	ต้องทำเป็นหนังสือ	จะทำเป็นหนังสือหรือไม่ก็ได้ เว้นแต่การให้เช่าอสังหาริมทรัพย์ที่มีกำหนดเวลาเกินกว่า 3 ปีต้องทำเป็นหนังสือและจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่
7. ภาระภาษีทางอ้อม	ภาษีมูลค่าเพิ่มสำหรับการให้เช่าซื้ออสังหาริมทรัพย์ ภาษีธุรกิจเฉพาะสำหรับการให้เช่าซื้ออสังหาริมทรัพย์ และอากรแสตมป์เมื่อทำสัญญาเช่าซื้อ	ภาษีมูลค่าเพิ่มสำหรับการให้เช่าอสังหาริมทรัพย์ ภาษีโรงเรือนและที่ดินและอากรแสตมป์สำหรับการให้เช่าอสังหาริมทรัพย์
8. ภาษีเงินได้หัก ณ ที่จ่าย	ไม่ถูกหักภาษี ณ ที่จ่าย	ร้อยละ 5 ของยอดเงินได้

ลักษณะการประกอบกิจการให้เช่าซื้อรถยนต์แบ่งตามลักษณะการประกอบกิจการ⁷
 การให้เช่าซื้อรถยนต์สามารถแบ่งตามลักษณะการประกอบกิจการได้ดังนี้

1. กิจการขายรถยนต์ มีวิธีการขาย 2 ลักษณะ

1.1 ขายเงินสด หรือเงินเชื่อ

โดยทั่วไปการขายเงินสด หรือเงินเชื่อ ผู้ประกอบกิจการจะขายรถยนต์ตามราคาขาย (Price List) ที่ผู้ผลิตกำหนด แต่ในทางปฏิบัติผู้ประกอบกิจการอาจจะขายต่ำกว่าราคาที่ผู้ผลิตกำหนดก็ได้ สำหรับการซื้อรถยนต์ ผู้ประกอบกิจการจะได้รับส่วนลดหลังการขายหรือเงินช่วยเหลือจากผู้ผลิต นอกจากนี้แล้วการประกอบกิจการยังประกอบด้วยรายจ่ายดอกเบี้ย ค่านายหน้า และค่าส่งเสริมการขาย เป็นต้น

1.2 ให้เช่าซื้อ ที่กรรมสิทธิ์ยังไม่โอน

โดยทั่วไปการให้เช่าซื้อ ที่กรรมสิทธิ์ยังไม่โอนนั้นผู้ประกอบกิจการจะขายรถยนต์ตามราคาขาย (Price List) ที่ผู้ผลิตกำหนด แต่ในทางปฏิบัติผู้ประกอบกิจการอาจจะขายต่ำกว่าราคาที่ผู้ผลิตกำหนดก็ได้ และผู้ประกอบกิจการจะเรียกเก็บเงินค่างานจากผู้ซื้อรถยนต์ ที่ต้องการซื้อโดยวิธีการให้เช่าซื้อเป็นจำนวนเงินไม่ต่ำกว่าร้อยละ 25 ของราคาขาย มูลค่ารถยนต์ที่เหลือจะทำสัญญาให้เช่าซื้อที่กรรมสิทธิ์ยังไม่โอนเป็นลายลักษณ์อักษร โดยจะบวกดอกเบี้ยที่คำนวณตามวิธีให้เช่าซื้อและมีการผ่อนชำระเป็นงวด ๆ ซึ่งปกติจะไม่เกิน 48 งวด

ดังนั้น กิจการประเภทนี้ รายได้จะประกอบด้วยกำไรที่เกิดขึ้นจากการขาย และดอกผลเช่าซื้อ กล่าวคือ เมื่อมีการขายและรับเงินค่างาน ซึ่งถือเป็นส่วนหนึ่งของราคาขายจะได้กำไรจากการขาย และเมื่อทำสัญญาให้เช่าซื้อที่กรรมสิทธิ์ยังไม่โอนจะได้ดอกผลจากการให้เช่าซื้อหรือการตัดบัญชี และกิจการประเภทนี้รับรู้รายได้และบันทึกรายการบัญชีตามมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 7 ที่กำหนดให้รับรู้รายได้เป็นรายได้ทั้งจำนวนในรอบระยะเวลาบัญชีที่มีการให้เช่าซื้อ และรับรู้เป็นรายได้ในแต่ละรอบระยะเวลาบัญชีตามงวดที่ถึงกำหนดชำระแม้จะไม่ได้รับชำระราคาตามงวดที่ถึงกำหนดชำระไปจนกว่าจะครบกำหนดตามสัญญา หรือมีการบอกเลิกสัญญาเป็นลายลักษณ์อักษรโดยผู้ซื้อหรือผู้ประกอบกิจการ เมื่อผู้ซื้อค้างชำระราค่างวดติด ๆ กัน 2 งวด หรือค้างชำระราคา่างวด ๆ สุดท้าย ซึ่งสามารถชำระราค่างวดได้อีกงวดหนึ่ง แต่มิได้ชำระราค่างวดนั้น หรือทำผิดสัญญาในข้อที่เป็นส่วนสำคัญ

⁷ สำนักมาตรฐานกรรมวิธี , กรมสรรพากร “การตรวจสอบเฉพาะกิจกิจการขายและหรือให้เช่าซื้อรถยนต์” 22 กันยายน 2541

สำหรับการซื้อรถยนต์ ผู้ประกอบกิจการจะได้รับส่วนลดหลังการขายหรือเงินช่วยเหลือจากผู้ผลิต นอกจากนี้แล้วการประกอบกิจการยังประกอบด้วยรายจ่ายดอกเบี้ย ค่านายหน้า และค่าส่งเสริมการขาย ฯลฯ

สัญญาให้เช่าซื้อที่กรรมสิทธิ์ยังไม่โอนนั้นผู้ประกอบกิจการต้องปิดอาคารแสดมปีหรือเสียอากรแสดมปีเป็นตัวเงินตามราคาทั้งหมดของสัญญา

ในการประกอบกิจการ หากผู้ประกอบกิจการมิได้เป็นผู้ให้เช่าซื้อเอง แต่ให้ผู้ประกอบกิจการอื่นเป็นผู้ให้เช่าซื้อ ผู้ประกอบกิจการจะได้รับค่าตอบแทนจากผู้ประกอบกิจการให้เช่าซื้อเป็นจำนวนหนึ่งด้วย

2. กิจการให้เช่าซื้อรถยนต์

โดยทั่วไปการให้เช่าซื้อรถยนต์ หากผู้ประกอบกิจการให้เช่าซื้อที่มีได้เป็นผู้ประกอบกิจการขายรถยนต์ มักจะเป็นบริษัทเงินทุน หรือบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลที่ดำเนินการเกี่ยวกับการให้เช่าซื้อ โดยเฉพาะจึงถือว่าผู้ประกอบกิจการให้เช่าซื้อเป็นผู้ซื้อรถยนต์ จากผู้ประกอบกิจการขายรถยนต์ และขายรถยนต์ดังกล่าวโดยวิธีให้เช่าซื้อ ข้อเท็จจริงของการประกอบกิจการ ผู้ประกอบกิจการขายรถยนต์จะเป็นผู้เรียกเก็บเงินค่างานเป็นจำนวนเงินไม่ต่ำกว่าร้อยละ 25 ของราคาขาย จากผู้ซื้อรถยนต์ที่ต้องการซื้อ โดยวิธีให้เช่าซื้อ มูลค่ารถยนต์ที่เหลือผู้ประกอบกิจการให้เช่าซื้อจะเป็นผู้ชำระราคาให้กับผู้ประกอบกิจการขายรถยนต์ เมื่อมีการตกลงทำสัญญาให้เช่าซื้อกับผู้ซื้อรถยนต์ที่ต้องการซื้อ โดยวิธีให้เช่าซื้อซึ่งจะเรียกว่าผู้เช่าซื้อเป็นลายลักษณ์อักษร ดังนั้น แม้ว่าจะมีวิธีการชำระราคาในลักษณะดังกล่าว ก็ถือว่าผู้ให้เช่าซื้อเป็นผู้ซื้อรถยนต์ โดยมูลค่ารถยนต์ที่ซื้อคือเงินค่างานบวกมูลค่ารถยนต์ที่เหลือที่ได้จ่ายให้กับผู้ประกอบกิจการขายรถยนต์ และมูลค่ารถยนต์ที่ให้เช่าซื้อจะคำนวณจากราคาขายเงินสดที่คงเหลือจากการชำระเงินค่างานของผู้ซื้อรถยนต์ที่ต้องการซื้อ โดยวิธีให้เช่าซื้อ บวกดอกเบี้ยที่คำนวณดอกเบี้ยตามวิธีการให้เช่าซื้อ และมีการผ่อนชำระเป็นงวด ๆ ไม่เกิน 48 งวด ซึ่งกิจการประเภทนี้จะมีรายได้จากดอกเบี้ยเช่าซื้อ และรับรู้รายได้ บันทึกบัญชีตามมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 7 ที่กำหนดให้รับรู้รายได้เป็นรายได้ทั้งจำนวนในรอบระยะเวลาบัญชีที่มีการให้เช่าซื้อ และรับรู้เป็นรายได้ในแต่ละรอบระยะเวลาบัญชีตามงวดที่ถึงกำหนดชำระแม้จะไม่ได้ชำระราคาตามงวดที่ถึงกำหนดชำระไปจนกว่าจะครบกำหนดตามสัญญา หรือมีการบอกเลิกสัญญาเป็นลายลักษณ์อักษร โดยผู้เช่าซื้อหรือผู้ประกอบการ เมื่อผู้เช่าซื้อค้างชำระราคาค่างวดติด ๆ กัน 2 งวดหรือค้างชำระราคาค่างวด ๆ สุดท้าย ซึ่งสามารถชำระราคาค่างวดได้อีกงวดหนึ่ง แต่มิได้ชำระราคาค่างวดนั้น หรือทำผิดสัญญาในข้อที่เป็นส่วนสำคัญ

นอกจากนี้แล้วรายจ่ายจากการประกอบกิจการยังประกอบด้วยรายจ่ายซื้อรถยนต์ ค่าดอกเบี้ย ค่านายหน้า และค่าส่งเสริมการขาย เป็นต้น

สัญญาให้เช่าซื้อผู้ประกอบการต้องปิดอาคารแสดมปีหรือเลียอาคารแสดมปีเป็นตัวเงินตามราคาทั้งหมดของสัญญา

อนึ่ง การให้เช่าซื้อมิได้เป็นการให้เช่าทรัพย์สินแบบลิสซิ่ง กล่าวคือสัญญาให้เช่าทรัพย์สินแบบลิสซิ่งจะมีเงื่อนไขการซื้อทรัพย์สินเมื่อสิ้นสุดสัญญา ผู้เช่าทรัพย์สินจะซื้อทรัพย์สินหรือไม่ซื้อทรัพย์สินที่เช่าก็ได้ และตามประมวลรัษฎากรถือว่า การให้เช่าทรัพย์สินแบบลิสซิ่ง เป็นการให้เช่าสังหาริมทรัพย์ตามปกติ